

درس ششم – آرشن کمانگیر

وازگان

تیزبال : سریع – تیز پرواز	نقص : عیب – کمی و کاستی
تحقیر : کوچک شمردن	نبر : جنگ
پیشنهاد : نظر – رای	آشتی : دوستی – صلح
بی تابی : بی قراری	گهر : مخفف گوهر – مروارید
اندوهگین : غمگین – غصه دار	استوار : پابرجا – پایدار
بردباری : صبر – شکیبایی	فرود آید : پایین بیاید
ماهر : زیر دست	چاره : راه حل – تدبیر
افراسیاب : فرماندهی سپاه توران	سرینجه : نیرومند – توانا
کمان : ابزار تیراندازی	خاور : منشرق
سامان دادن : منظم کردن	پایداری : ایستادگی – مقاومت
پولادین : ساخته شده از فولاد	قامت : قد و بالا – اندازه
دیرین : قدیمی	بامداد : صحیح زود – اول صبح
چست : چالاک و چابک	رشید : راست قامت – دلار
بران : برنده – تیز	تناور : تنومند – قوی
پهن : گسترده – پهناور	زمزمه : آوازی زیر لب و آهسته
گوارا : خوب و لذت بخش	خرم : شاد – خوشحال
جادوگی : همیشگی	چابک : تند و سریع
گریزان : شتابان	وارونه : بر عکس
تندر : صدای رعد	منتظر : چشم به راه
زیر گوشی حرف زدن : پچ پچ کردن	بازویان : بازوها
نیم روز : میان روز	گام : قدم

هم خانواده :

منتظر : انتظار	تحقیر : حقارت – حقیر
توانایی : توان	ماهر : مهارت
نقص : ناقص	مشکل : اشکال

مخالف

نهانی : آشکار	پیروزی : شکست
نازک : ضخیم	نامید : امیدوار
دیوانه : عاقل	سختی : آسانی
شیرین : تلخ	آشتی : قهر
تیره : روشن	خاور : باختر
توانایی : ناتوان	محکم : سست

کلمات املایی

طولانی - سپاه توران - افراسیاب - جیحون - بی تابی - قامتی رشید - استوار - نقص و عیب - تناور - تیغه‌ی شمشیر - گهر - چست
و چاک - وزنده - غران - گریزان - گوهر فشنای -

- پرواز یک تیر مرز را مشخص می‌کند
- اگر آن تیر در نزدیکی فرود آید خانه هایمان تنگ می‌شود و آرزوها یمان
- گر به نزدیکی فرود آید خانه هایمان تنگ آرزومن کور از بین خواهد رفت
- اگر تا دور دست پرواز کند تا کجا؟ چه مقدار؟
- آن بازوی نیرومند کجاست و آن ایمان قوی
- تمام توان خود را به تیر منتقل کرد ور پرده دور تا کجا تا چند
- کو بازوی پولادین و کو سرپنجه‌ی ایمان جان خود را در تیر کرد آرش

دانش زبانی

- جمله از یک یا چند کلمه تشکیل می‌شود و پیام کامل را به شنونده انتقال می‌دهد
- به کار بردن کلمه در انواع جمله: رادیو
- امروز رادیو خریدم. (جمله خبری)
- چه رادیوی زیبایی! (جمله تعجبی)
- رادیو را خاموش کن. (امری)
- رادیو را کجا گذاشتی؟ (پرسشی)

- گاهی اوقات دو جمله با یک حرف به هم وصل می‌شوند و معنی دو جمله را به هم ارتباط می‌دهند. به این حرف نشانه‌ی ربط یا پیوند می‌گویند.
- در آنجا دست به دعا برداشت. در آنجا دست به دعا برداشت.
- با خدای خود زمزمه کرد.
- در آنجا دست به دعا برداشت و با خدای خود زمزمه کرد.
- در این مثال دو جمله بالا با حرف ربط (و) به هم ربط داده شده‌اند.

• نکات نگارشی:

در هنگام تصویر خوانی و نوشتن متن با توجه به تصویر به نکات زیر دقت کنید

- سعی کنید آنچه دیده اید را در نوشته‌ی خود بیاورید.
- به درست نویسی شکل کلمات و املاء توجه داشته باشید.
- نشانه‌های نگارشی را رعایت کنید.

• شعر باز باران: گلچین گیلانی

با گهرهای فراوان می خورد بر بام خانه باز باران با ترانه

باز باران با صدایی آهنگین، با دانه‌های مثل مروارید بر سقف خانه می خورد

می شنیدم از پرنده از لب باد وزنده داستان های نهانی رازهای زندگانی

صدای زیبای پرنده را می شنیدم، صدای باد که در حال وزیدن بود می شنیدم و از این صدای رازهای زیبایی درباره آفرینش و زندگی به گوشم می رسید

برق چون شمشیر بران پاره می کرد ابرها را تندر دیوانه غران چنگ میزد ابرها را

رعد و برق مثل یک شمشیر تیز ابرها را پاره می کرد. رعد و برق مثل یک دیوانه‌ی در حال فریاد انگار به ابرها مشت می زد

جنگل از باد گریزان چرخ ها می زد چودربا دانه های گرد باران پهنه می گشتند هر جا

جنگل در اثر این باد شدید مثل امواج دریا به این طرف و آن طرف می رفت. دانه های باران هم به زمین می خوردند و می ترکیدند

سبزه در زیر درختان رفته گشت دریا توی این دریای جوشان جنگل وارونه پیدا

سبزه های زیر درختان در اثر جمع شدن آب دریا به زیر آب رفتند . و توی این آب جمع شده که مثل دریا شده بود عکس جنگل

بر عکس افتاده بود

می شنیدم اندر این گوهر فشانی رازهای جاودانی پندهای آسمانی

در این باریدن قطره های مثل گوهر و مروارید من اسرار مهم و ماندنی و حرف های زیبای آسمانی و خدایی می شنیدم

پیش چشم مرد فردا زندگانی خواه تیره خواه روش هست زیما

در نظر کسی که به آینده امیدوار است زندگی چه راحت و زیبا و چه سخت بسیار زیاست

پرسشن های متن درس

۱- جمله های در هم ریخته را مرتب کنید.

ماهر - ایرانی - آرش - فداکار - کمانگیر - است - تیر انداز

کار - بازرگان - این - تعجب - طوطی - کرد - از

۲- جاهای خالی را با واژه های درست کامل کنید .

می شنیدم اندر این رازهای آسمانی

بشنو از من کودک پیش چشم

۳- معنی کلمات زیر را بنویسید .

قامت : چاره : تیغه : تناور :

رشید : سرپنجه : ماهر : خاور :

۴- جمله های زیر با حرف ربط (و) را به هم ربط دهید .

- تیر از کوه و دشت و دره گذشت .

- در کنار رود جیحون بر تنہ ی درخت تناوری نشست .

۵- در متن زیر غلط های املایی را پیدا کنید و صحیح آن را بنویسید.

توران به فرماندهی افراسیاب از رود جیهون گزشته بود .

روزگار به سختی می گذشت و چارای جز بردباری نبود .

آرش کمانگیر تیر انداز ماهر ایرانی خود را برای پر طاب نیزه آماده کرد .

۶- برای کلمه های زیر هم خانواده بنویسید.

ماهر : منتظر : مشکل : نقص : تحقیر :

۷- مخالف کلمه های زیر را بنویسید.

قهر : اندوهگین : طولانی :

پیروزی : برنه : بلند :

۸- مفهوم عبارت (مرز را پرواز تیری می دهد سامان) چیست .

۹- به جای کلمات مشخص شده کلمه ای بنویسید که معنی جمله تغییر نکند

الف) پهلوان ایرانی تیری به سوی خاور (.....) پرتاب کرد .

ب) آرش بازویی پولادین (.....) داشت .

۱۰- مفرد کلمات زیر را بنویسید .

جوانان ایرانیان بازوان خطرات

۱۱- کلمه های مخالف را در جمله های زیر پیدا کن و زیر آنها خط بکش .

● از صبح تا شب کار می کنم.

● پایان شب سیاه، سپید است.

● وقتی از بالای برج میلاد به پایین نگاه می کنم، چیزهای بزرگ را کوچک می بینم.

۱۲- تصویر زیر بیانگر کدام ضرب المثل است؟

۱۳- کدام یک از گزینه های زیر جمله نیست .

ب) شنیدم

د) آفرین

د) حکیم

ب) ناخدا

ج) بادبان

الف) به تو گفتم از من دور شو .

ج) ساعت چهار و نیم

۱۴- کدام واژه با بقیه هماهنگی ندارد .

الف) کشتی

ب) ناخدا

۱۵- بیت زیر از چند جمله تشکیل شده است .

توانا بود هر که دانا بود

ز دانش دل پیر برنا بود

الف) سه

ب) دو

ج) چهار

۱۶- کدام واژه جمع است .

الف) بیان

ب) پهلوان

د) جانوران

اندوهگین : خوشحال

دشوار : آسان

برهنه : پوشیده

توانا: ناتوان

تیر وضعیت مرز را مشخص می کند

مشرق- بسیار محکم مانند فولاد

جوان - ایرانی - خطر - بازو

صبح - شب

سیاه - سپید

بالا - پایین

بزرگ - کوچک

با یک گل بهار نمی شود

گزینه ج - گزینه د

گزینه الف - گزینه د

۱- آرش کمانگیر تیرانداز ماهر خودکار ایرانی است

بازرگان از این کار طوطی تعجب کرد

۲- گوهرفشنانی - زندگانی - پندهای آسمانی - کودک من

مرد فردا

۳- تناور: تنومند

چاره : راه حل

خارو : مشرق

سرپنجه : نیرومند

۴- تیر از کوه و دشت و دره گذشت و در کنار رود

جیحون بر تنہ ی درخت تناوری نشست

۵- گذشته - چاره ای - ماهر - پرتاب

۶- ماهر : مهارت

نتظر : انتظار

تحقیر : حقارت - حقیر

نقص : ناقص

مشکل : اشکال